

Το μονοπάτι μελέτης της φύσης “**Σύμβουλας**” βρίσκεται στο δάσος Πάφου στην κοιλάδα της Γαλιάς. Έχει αφετηρία την πλατεία του χωριού Νέα Δήμματα, διασχίζει το κρατικό δάσος στην περιοχή “**το αργάκι του Σύμβουλα**”, περνά από τις τοποθεσίες Μαύρες - Περβόλι και καταλήγει στην κοινότητα του Πωμού . Η διαδρομή αυτή έχει μήκος 11 χιλιόμετρα και **δεν** είναι κυκλική, πράγμα που σημαίνει ότι το μεταφορικό μέσο των περιπατητών θα πρέπει να μετακινηθεί από άλλο οδηγό στον Πωμό όπου θα τους παραλάβει.

Η διαδρομή του μονοπατιού μετατρέπεται σε κυκλική και οι οδοιπόροι μπορούν να αφήσουν τα μεταφορικά τους μέσα στην πλατεία των Νέων Δημμάτων, να ακολουθήσουν την πορεία με επιστροφή στην αφετηρία, ακολουθώντας από τον Πωμό το δρόμο του αυλακιού, διασχίζοντας το Σύμβουλα στο κάτω μέρος με επιπλέον απόσταση 6.0 χιλιόμετρα . Στην περίπτωση αυτή το συνολικό μήκος του μονοπατιού αυξάνεται σε 17 χιλιόμετρα. Ο χρόνος που χρειάζεται κάποιος για να περπατήσει το μονοπάτι είναι 3-5 ώρες ανάλογα με τη διαδρομή που θα επιλέξει.

Για την ονομασία του μονοπατιού μελέτης της φύσης “**Σύμβουλας**” υπάρχουν δύο εκδοχές:

- Η πρώτη εκδοχή σχετίζεται με την υλοτομία πεύκων για την κατασκευή είδους πολεμικού πλοίου από το κρατικό δάσος της περιοχής, επί εποχής του Μεγάλου Αλεξάνδρου (356-323 Π.Χ) που έφερε την ονομασία **Σύμβουλας**.
- Η δεύτερη εκδοχή αναφέρεται και πάλι στην εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου και ότι σε ύψωμα στην περιοχή είχε στηθεί παράπηγμα στο οποίο συνέρχονταν τα **Συμβούλια** τους.

Κατά τη διάρκεια της πεζοπορίας ο περιπατητής έχει τη δυνατότητα να βρίσκεται σε μια πανοραμική θέα με φόντο το δάσος Πάφου και τη χερσόνησο του Ακάμα από τη μια και από την άλλη τα καταγάλανα νερά του κόλπου της Χρυσοχούς και του μικρού λιμανιού του Πωμού. Η ποικιλία της βλάστησης είναι εξαιρετική.

Κατά μήκος του μονοπατιού υπάρχουν αριθμημένες πινακίδες που αντιστοιχούν στους αριθμούς και τα κείμενα που δίνονται πιο κάτω. Μελετώντας τα ο πεζοπόρος έχει την ευκαιρία να γνωρίσει τα κύρια δένδρα και φυτά αυτής της δασικής περιοχής.

1. Παραδοσιακός φούρνος για παρασκευή ψωμιού και φαγητού.
2. **Eucalyptus camaldulensis- Ευκάλυπτος:** Αειθαλές δέντρο ύψους μέχρι 30m. Ιθαγενές της Αυστραλίας. Έχει φυτευτεί σε πολλές περιοχές της Κύπρου σε ποτάμια και ελώδεις περιοχές, σε χαμηλά υψόμετρα.
3. **Acacia saligna- Ακακία:** Αειθαλές θάμνος ή δένδρο ύψους μέχρι 5m. Εισβλητικό, ίσως το πιο κοινό ξενικό είδος στην Κύπρο.
4. **Cupressus sempervirens- Κυπαρίσσι:** Αειθαλές δέντρο ύψους μέχρι 30m. Απαντά σε ασβεστολιθικά πετρώματα (0-1400m υψόμ.). Ιθαγενές της Κύπρου που έχει χρησιμοποιηθεί εκτεταμένα σε φυτείες σε όλη την Κύπρο.
5. **Punica granatum- Ροδιά:** Καλλιεργούμενο δέντρο ή θάμνος ύψους μέχρι 4m. Ευδοκιμεί σε υψόμετρα 0-1200m. Ο καρπός της είναι εδώδιμος.
6. **Pinus brutia- Τραχεία Πεύκη:** Ιθαγενές κωνοφόρο δέντρο ύψους μέχρι 25-40m. Είναι το κύριο δασικό δέντρο της Κύπρου και απαντά σε πυριγενείς και ασβεστολιθικούς σχηματισμούς (0-1400m υψόμ.).
7. Τεχνητή αναδάσωση (απέναντι).
8. Σημείο θέας: Κόλπος Χρυσοχούς, Δάσος Πάφου και Χερσόνησος του Ακάμα.
9. Αντιπυρική λωρίδα.
10. **Rhamnus oleoides subsp. graecus- Κουτσολλόραχος:** Ημιφυλλοβόλος πολύκλαδος ακανθώδης θάμνος, ύψους μέχρι 2,5m. Κοινό ιθαγενές είδος της Κύπρου. Απαντά σε θαμνώνες και πευκοδάση (0-1000m υψόμ.).
11. **Helichrysum conglobatum- Ψυλλίνα:** Αρωματικός ημίθαμνος ή θάμνος, με ύψος μέχρι 80cm.
12. **Capparis spinosa var. canescens- Καππάριν:** Απλωτός ή ημιόρθιος πολύκλαδος ακανθωτός θάμνος ύψους μέχρι 1,5m.
13. **Asperula cypria- Τραανόχορτο:** Ενδημικός ημίθαμνος, ύψους μέχρι 60cm. Κοινός σε όλη τη Κύπρο.

14. **Origanum dubium- Ρίγανη:** Αρωματικός θάμνος ύψους 50-100cm. Ιθαγενές είδος της Κύπρου. Απαντά σε βραχώδεις θέσεις, θαμνώνες και πευκοδάση (υψόμετρο 200-1000m).
15. **Pteridium aquilinum- Φτερίτσι:** Πόα ύψους μέχρι 1.5m, πολύ κοινό φυτό που ευδοκιμεί σε υγρά εδάφη.
16. **Alnus orientalis- Σκλήδρος:** Φυλλοβόλο δένδρο, ύψους μέχρι 20m. Ιθαγενές της Κύπρου. Βρίσκεται κατά μήκος ποταμών και ρυακιών (0-1550m υψόμ.).
17. **Genista sphacelata subsp. sphacelata- Ρασιήν:** Ακανθωτός θάμνος ύψους μέχρι 2m. Κοινό ιθαγενές είδος της Κύπρου. Χαρακτηριστικό της μακκίας βλάστησης.
18. **Calycotome villosa- Ασπροσπαλαθκιά:** Ακανθωτός θάμνος ύψους μέχρι 2 m. Πολύ κοινό ιθαγενές είδος της Κύπρου. Απαντά σε όλες τις περιοχές της υψομετρικής ζώνης 0 -1000m, εκτός από την πεδιάδα της Μεσαορίας.
19. **Crataegus azarolus- Μοσφιλιά:** Φυλλοβόλο δένδρο ή θάμνος, ύψους μέχρι 10m. με κλαδιά που φέρουν ισχυρά αγκάθια. Οι καρποί του είναι εδώδιμοι.
20. Συστάδα τραχείας πεύκης.
21. **Inula viscosa- Κόνυζος:** Πολυετές, εύοσμος θάμνος με πολλούς όρθιους βλαστούς, αρκετά κοινό σε περιοχές με διαταραγμένα εδάφη και σε υγρές θέσεις (0-1500m υψόμ.).
22. Δασικό ορόσημο: Κατασκευή από μπετόν για μόνιμη οριοθέτηση του κρατικού δάσους.
23. **Olea europaea- Ελιά:** Αειθαλές δένδρο, ύψους μέχρι 15m. Είναι πολύ διαδεδομένο στο νησί λόγω του καρπού και του λαδιού που παίρνουμε από τον καρπό του.
24. **Rubus sanctus- Βάτος:** Θάμνος ύψους μέχρι 2m, με ακανθωτά κλαδιά. Ιθαγενές φυτό της Κύπρου. Απαντά συνήθως σε υγρές θέσεις και είναι κοινό σχεδόν παντού (0- 1550m υψόμ.).
25. **Ficus carica- Συκιά:** Φυλλοβόλο δένδρο ή θάμνος ύψους 4-6m. Ο καρπός είναι μαλακός και σαρκώδης. Υπάρχουν πολλές καλλιεργούμενες ποικιλίες στην Κύπρο.
26. **Cistus creticus subsp creticus- Ξουσταρκά:** Χαμηλός αειθαλής θάμνος ύψους μέχρι 1,5m, πολύ κοινό είδος του υπόροφου της τραχείας πεύκης και της χαμηλής μακκίας βλάστησης.
27. **Sarcopoterium spinosum- Μαζίν:** Χαμηλός, ακανθωτός θάμνος, ύψους μέχρι 40cm. Κοινό ιθαγενές φυτό, χαρακτηριστικό είδος της φρυγανώδους βλάστησης (0-1000 m υψόμ.).
28. **Ceratonia siliqua- Χαρουπιά:** Αειθαλές δέντρο ύψους μέχρι 10m. Καλλιεργείται σε όλο το νησί και από τον καρπό

του παράγονται: το χαρουπόμελο, το παστέλι και τροφή για τα ζώα.

29. **Prunus dulcis- Αμυγδαλιά:** Καλλιεργούμενο είδος, θάμνος ή δένδρο ύψους μέχρι 8m, με εντυπωσιακή άνθηση στους πρώτους μήνες του χρόνου.
30. **Morus alba- Συκαμινιά:** Φυλλοβόλο δένδρο ύψους μέχρι 15m. Καλλιεργείται στο παρελθόν σαν πηγή τροφής για τους μεταξοσκώληκες και άλλα ζώα. Η πυκνότητα του φυλλώματος παράγει πολύ καλή σκιά.
31. **Vitex agnus-castus- Αγνιά:** Φυλλοβόλος αρωματικός θάμνος ύψους μέχρι 3m. Ιθαγενές είδος της Κύπρου, απαντά συνήθως σε υγρές θέσεις, σε υψόμετρα 0-650m.
32. **Ceratonia siliqua- Χαρουπιά:** Βλέπε αρ.28
33. **Pistacia terebinthus- Τρεμιθιά:** Φυλλοβόλος θάμνος ή μικρό δένδρο, ύψους μέχρι 6m, που απαντά στην υψομετρική ζώνη 0-1500m.
34. **Opuntia ficus-barbarica- Παπουτσοσυτζιά:** Εύσωμος κάκτος ύψους μέχρι 5m. Φύεται σε όλους τους τύπους εδαφών και έχει εδώδιμο καρπό.
35. Φρυγανότοπος.
36. **Rubus sanctus-Βάτος:** Βλέπε αρ. 24.
37. **Helichrysum conglobatum- Ψυλλίνα:** Αρωματικός ημίθαμνος ή θάμνος, με ύψος μέχρι 80cm.
38. **Styrax officinalis- Στερατζιά:** Φυλλοβόλος θάμνος ή δένδρο ύψους μέχρι 8m. Απαντά σε διάφορους τύπους εδαφών (0- 1200m. υψόμ.).
39. **Nerium oleander- Αροδάφνη:** Αειθαλές θάμνος, ύψους 2-4m, κοινό κατά μήκος ποταμών και σε υγρές θέσεις.
40. Δασικό ορόσημο: Βλέπε αρ. 22.
41. **Capparis spinosa var. canescens- Καππάριν:** Βλέπε αρ. 12.
42. **Thymus capitatus- Θυμάρι:** Πολυετής μικρός αρωματικός θάμνος, ύψους μέχρι 40cm.
43. **Myrtus communis- Μερσινιά:** Αειθαλής, αρωματικός θάμνος, ύψους μέχρι 3m. Απαντά σε υγρές θέσεις (0-1500m υψόμ.).
44. **Pistacia lentiscus- Σχινιά:** Αειθαλής θάμνος, ύψους μέχρι 4m, με ρητινώδη χυμό. Πολύ κοινό σε μακκία βλάστηση.
45. **Pinus brutia- Τραχεία Πεύκη:** Βλέπε αρ. 6.
46. **Lithodora hispidula subsp. versicolor- Γαουρόθρουμπος:** Ιθαγενής θάμνος ύψους μέχρι 60cm.
47. **Genista sphacelata subsp.sphacelata- Ρασιήν, Σπαλαθκιά:** Βλέπε αρ. 17.
48. Παλιό αρδευτικό σύστημα.

Προσοχή στα πιο κάτω:

Το άναμμα φωτιάς σε οποιοδήποτε σημείο του δάσους απαγορεύεται.

- Αποφεύγετε να καπνίζετε ή να τρώτε όταν περπατάτε στα Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης.
- Να θυμάστε ότι βρίσκεστε σε ένα χώρο που είναι κατοικία για πουλιά και για την άγρια ζωή. Σεβαστείτε αυτό το γεγονός και μην τα παρενοχλείτε με οποιοδήποτε τρόπο.
- Αποφεύγετε να κόβετε φυτά ή να χαράσσετε φλοιούς δέντρων.
- Σεβαστείτε το φυσικό περιβάλλον.
- Αν δείτε καπνό ή φωτιά κοντά στο δάσος, τηλεφωνήστε αμέσως στο 1407 (24 ώρες, χωρίς χρέωση).

Άλλες πληροφορίες:

Για οποιεσδήποτε άλλες πληροφορίες, σχόλια ή εισηγήσεις μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μας.

Δασική Περιφέρεια Πάφου:

Τηλ.: 22942746, 2699144

e-mail: paphosdiv@fd.moa.gov.cy

Κεντρικά γραφεία Τμήματος Δασών:

Τηλ.: 22805533, 22805510

e-mail: nature@fd.moa.gov.cy

ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ "ΣΥΜΒΟΥΛΑΣ" "SYMVOULAS" NATURE TRAIL

Μονοπάτι Μελέτης της Φύσης "Σύμβουλας"

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Τμήμα Δασών
www.moa.gov.cy/forest

Γ.Τ.Π. 193/2010-5.000
Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: Κώνος Λτδ

Τυπώθηκε σε ανακυκλωμένο χαρτί